

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudkyní Mgr. et Mgr. Lenkou Bahýľovou, Ph. D. ve věci

žalobce: M. L.
st. přísl. X
t. č. pobytem X
proti

žalované: Policie České republiky
Krajské ředitelství policie Jihomoravského kraje
Odbor cizinecké policie
sídlem Kounicova 24, 611 32 Brno

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 28. 12. 2021, č. j. KRPB-182145-52/ČJ-2021-060022-SVZ,

takto:

- I. Rozhodnutí žalované ze dne 28. 12. 2021, č. j. KRPB-182145-52/ČJ-2021-060022-SVZ,
se ruší.
- II. Žalobci se nepřiznává náhrada nákladů řízení.
- III. Žalovaná nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalovaná shora označeným rozhodnutím (dále jen „napadené rozhodnutí“) prodloužila dobu trvání zajištění žalobce za účelem správního vyhoštění. Rozhodnutím žalované ze dne 7. 10. 2021 byla doba zajištění žalobce stanovena na 90 dnů (do 3. 1. 2022), napadeným rozhodnutím byla prodloužena o 75 dnů, tj. do 19. 3. 2022. Žalobce namítl napřezkoumatelnost a nezákonnost napadeného rozhodnutí, neboť nebylo dostatečně posouzeno, zda jeho vyhoštění bude možné ve stanovené době realizovat.

II. Napadené rozhodnutí a související skutkové okolnosti

2. Zajištění žalobce předcházela jeho kontrola dne 6. 10. 2021 v Kuřimi policejní hlídkou, v místě, kde měl vyskočit z podvozku kamionu. Žalobce nepředložil doklady totožnosti a lustrací bylo po sdělení jména žalobce zjištěno, že nemá žádné oprávnění k pobytu. Žalobce byl proto zajištěn dle § 27 odst. 1 písm. d) zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, a eskortován na policejní pracoviště k dalšímu šetření. Žalobce byl následně přezajištěn dle § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců, přičemž mu byl dočasně odebrán mj. cestovní pas, jehož kopie je založená ve správním spisu; podle tohoto dokladu byl žalobce ztotožněn.
3. Vzhledem k tomu, že žalobce na území pobýval nejméně dne 6. 10. 2021 neoprávněně, policie s ním dne 7. 10. 2021 zahájila řízení o správním vyhoštění. Podle protokolu o výsledku účastníka řízení žalobce uvedl, že z Tuniska odešel z ekonomických důvodů; 26. 9. 2021 odletěl z Tuniska do Srbska do Bělehradu s mezipřistáním v Turecku. Ze Srbska pokračoval pěšky do Rumunska, kde se na hranicích s Maďarskem dne 6. 10. 2021 schoval do podvozku návěsu náhodně vybraného kamionu. Kamion se jednou zastavil v Maďarsku a po opětovném zastavení na bouchání žalobce, který byl po cestě unaven, žalobce vystoupil a byl zastaven policejní hlídkou. Myslel, že kamion jede do Rakouska, chtěl se dostat do Portugalska, tam požádat o azyl a pracovat. Žalobce nežádal v jiné zemi o azyl a nemá to ani v úmyslu. Do Tuniska se vrátit nechce. Je si vědom toho, že nemá oprávnění k pobytu na území České republiky nebo jiného členského státu EU. Rodinu, majetek či jakékoliv vazby na území České republiky nemá. K dotazu uvedl, že mu v Tunisku někdo vyhrožoval, ale nechce to rozvádět, protože tu nechce požádat o azyl. S rodinou v Tunisku je v kontaktu přes sociální síť. Je zdravý, s sebou má necelých 300 eur.
4. Rozhodnutím žalované ze dne 7. 10. 2021, č. j. KRPB-182145-22/ČJ-2021-060022-SVZ, bylo žalobci podle § 119 odst. 1 písm. b) bod 4 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“) uloženo správní vyhoštění na dobu 2 roky s tím, že počátek této doby byl vymezen na okamžik, kdy uplyne doba stanovená žalobci k vycestování (dále též jen „rozhodnutí o správním vyhoštění“). Ve stejný den bylo rozhodnuto o zajištění žalobce podle § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců za účelem správního vyhoštění na 90 dnů (od 6. 10. 2021 do 3. 1. 2022). Odvolání proti rozhodnutí o vyhoštění bylo zamítnuto a rovněž žaloba žalobce proti tomuto zamítavému rozhodnutí nebyla úspěšná (viz rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 18. 1. 2022, č. j. 34 A 27/2021 – 26). Proti prvnímu rozhodnutí o zajištění se žalobce právními prostředky nebránil.
5. Žalovaná v napadeném rozhodnutí uvedla, že zajištění žalobce je odůvodněno existencí vážného nebezpečí zmaření výkonu rozhodnutí o správním vyhoštění. Zdůraznila, že proti rozhodnutí o správním vyhoštění podal žalobce žalobu, o níž do dne vydání napadeného rozhodnutí nebylo rozhodnuto, a proto nelze provést správní vyhoštění žalobce v původně stanovené lhůtě. Žalovaná uvedla, že bylo přihlédnuto k době potřebné pro zajištění

přepравních dokladů, kdy žalovaná obstarává letenku nebo vyjednává průvoz cizince přes jiné státy EU a komunikuje s domovským státem cizince o jeho vzetí zpět, současně zohlednila situaci týkající se pandemie onemocnění Covid-19, kdy jsou veškeré úkony značně ztíženy, jakož i k tomu, že žalobce podal žalobu proti rozhodnutí o svém správním vyhoštění a že o této žalobě dosud nebylo rozhodnuto. Žalovaná dále uvedla, že ve věci nebylo na místě uložit zvláštní opatření podle § 123b zákona o pobytu cizinců, což blíže odůvodnila. Nedospěla rovněž k závěru, že by bylo napadeným rozhodnutím nepřiměřeně zasaženo do soukromého a rodinného života žalobce.

6. Dobu prodloužení zajištění na 75 dnů, tj. do 19. 3. 2022, žalovaná stanovila s přihlédnutím k předpokládané složitosti přípravy výkonu správního vyhoštění. Uvedla, že správní orgán je v této věci povinen zajistit náležitosti, které jsou nezbytné k realizaci vyhoštění, tak aby bylo uskutečnitelné v době trvání zajištění. Přihlédl k době, která je nutná k zabezpečení přepravních dokladů, kdy Ředitelství služby cizinecké policie (ŘSCP) obstarává letenku nebo vyjednává průvoz cizince přes jiné státy EU, kdy je nutné zajistit policejní eskortu přes dotčený stát, a komunikuje s domovským státem cizince o jeho zpětvzetí. ŘSCP je v tomto ohledu vázáno na rozhodnutí soudu o podané žalobě proti rozhodnutí o odvolání proti rozhodnutí o správním vyhoštění. Do doby vykonatelnosti tohoto rozhodnutí nemůže ve věci přípravy výkonu správního vyhoštění konat žádné kroky. Žalovaná dále poukázala na běžnou praxi, dle níž v případě žalobce existuje reálný předpoklad výkonu vyhoštění ve stanovené době trvání zajištění, neboť neexistuje překážka trvalejší povahy, která by vyhoštění bránila. K tomu dodala, že v listopadu 2021 došlo k realizaci správního vyhoštění leteckou cestou z České republiky jiného státního příslušníka Tuniska. Prodloužená doba zajištění je tak dle žalované přiměřená.

III. Žaloba

7. Žalobce namítl, že napadené rozhodnutí je nezákonné, neboť jeho účel nemůže být naplněn. Citoval z judikatury Nejvyššího správního soudu (např. rozsudky ze dne 19. 10. 2011, č. j. 1 As 93/2011 – 79, ze dne 2. 11. 2011, č. j. 1 As 119/2011 – 39, usnesení rozšířeného senátu ze dne 23. 11. 2011, č. j. 7 As 79/2010 – 150), jakož i z judikatury ESLP. Má za to, že ve správním řízení nebylo postupováno s náležitou pečlivostí a napadené rozhodnutí je nepřezkoumatelné.
8. Žalovaný uvedl tři objektivní okolnosti (nebylo pravomocně rozhodnuto ve věci správního vyhoštění, doba potřebná k realizaci správního vyhoštění, pandemie Covid-19), avšak nijak nespécifikoval jejich vliv na možnost realizace správního vyhoštění ve stanovené lhůtě. Žalobce se proto obává, že jeho zajištění bude následně opětovně prodlužováno do maximální možné doby. Délku soudního řízení nelze presumovat, složitost přípravy výkonu správního vyhoštění nebyla (včetně ohledu na trvající pandemickou situaci) blíže specifikována.
9. Žalobce rovněž namítl, že se žalovaný nezabýval jeho obavami z návratu do země původu jakožto možnou překážkou vycestování; z uvedených důvodů navrhl, aby bylo napadené rozhodnutí zrušeno.

IV. Vyjádření žalované

10. Žalovaná ve svém vyjádření uvedla, že se otázkou realizovatelnosti účelu zajištění věnovala s náležitou pečlivostí. Námitkou týkající se žalobcem tvrzených obav z návratu do země

původu se zabývala v podrobnosti odpovídající jejich (obecnému a nekonkretizovanému) obsahu. Poukázala též na to, že Tunisko je bezpečnou zemí původu.

11. Překážkou navrácení žalobce v době, kdy žalovaná rozhodovala o prodloužení zajištění žalobce, byla jednak absence cestovního dokladu a vedené soudní řízení ve věci správního vyhoštění žalobce. Z důvodu absence cestovního dokladu požádala žalovaná dne 20. 10. 2021 ŘSCP o zabezpečení náhradního cestovního dokladu pro žalobce a o ověření jeho totožnosti. Přípisem ze dne 21. 12. 2021 informovalo ŘSCP žalovanou o podání žaloby proti rozhodnutí o správním vyhoštění žalobce. S ohledem na rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 18. 1. 2022, č. j. 34 A 27/2021 – 26, jímž byla žaloba zamítnuta, již realizaci vyhoštění žalobce nebrání žádná právní překážka. Dosud nebylo ukončeno pouze ověřování totožnosti žalobce, nezbytné k zajištění náhradního cestovního dokladu. Žalovaná dále rozebrala důvody, pro které nemohla časově konkretizovat jednotlivé úkony potřebné k realizaci vyhoštění žalobce a poukázala na dva případy úspěšné realizace správního vyhoštění zajištěných tuniských státních příslušníků (ze tří) v roce 2021.
12. K nepřiměřenosti doby zajištění žalovaná uvedla, že zákon o pobytu cizinců umožňuje zajištění cizince, resp. prodloužení doby zajištění, až na celkovou dobu 545 dní. Prodloužením zajištění „pouze“ o 75 dnů byla šetřena práva žalobce (periodicita soudního přezkumu). Rovněž uvedla, že jednání žalobce (neoprávněný vstup a pobyt bez dokladu totožnosti) výkon jeho správního vyhoštění ztěžuje a oddaluje.

V. Posouzení věci soudem

13. Žaloba je přípustná. Podala ji oprávněná osoba (§ 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen „s. ř. s.“) v zákonné lhůtě (§ 172 odst. 1 zákona o pobytu cizinců). Soud žalobu přezkoumal v mezích žalobních bodů, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu zjištěného k datu vydání napadeného rozhodnutí (§ 75 odst. 1, 2 s. ř. s.).
14. O žalobě krajský soud rozhodl podle § 51 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 172 odst. 5 zákona o pobytu cizinců bez nařízení ústního jednání. Žalobce ani žalovaná nařízení jednání nepožadovali a soud neshledal konání jednání nezbytným.
15. Žaloba je důvodná.
16. Soud se nejprve zabýval otázkou, zda je stanovení prodloužené doby zajištění žalobce v napadeném rozhodnutí řádně odůvodněno; ostatně k vadě nepřezkoumatelnosti je povinen přihlížet i tehdy, pokud by nebyla výslovně namítána. Pokud by odpověď na tuto otázku byla kladná, bylo by možné přistoupit k posouzení přiměřenosti této doby.
17. Podle § 124 odst. 3 věta první zákona o pobytu cizinců *„policie v rozhodnutí o zajištění stanoví dobu trvání zajištění s přihlédnutím k předpokládané složitosti přípravy výkonu správního vyhoštění“*. Jak vyplývá z ustálené judikatury, při odůvodnění stanovené doby zajištění (či jeho prodloužení) je nutno uvést, *„jaké všechny úkony bude pravděpodobně nezbytné provést k přípravě realizace správního vyhoštění konkrétní osoby. Dále lze nepochybně požadovat, aby správní orgán kvalifikovaně na základě svých zkušeností upřesnil v odůvodnění rozhodnutí svůj odhad, jak dlouho zabere provedení každého ze specifikovaných úkonů (např. obvyklá doba komunikace se zastupitelským úřadem země původu cizince, doba potřebná pro poskytnutí právní pomoci ze strany země původu). Správní orgán musí posuzovat uvedené otázky přísně individuálně, nikoliv paušálním odhadem“* (cit. z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 10. 2011, č. j. 1 As 93/2011-79).

18. V rámci soudního přezkumu rozhodnutí o správním vyhoštění je úkolem soudu přezkoumat, zda stanovení konkrétní doby trvání omezení svobody odpovídá skutkovým okolnostem případu a zda nebylo svévolné. V posuzované věci dospěl krajský soud k závěru, že rozhodnutí o zajištění, resp. jeho prodloužení, nedostojí požadavkům na odůvodnění vedlejšího výroku o stanovení doby trvání zajištění.
19. Předně je třeba uvést, že odůvodnění napadeného rozhodnutí nebylo postaveno na úvaze, že je časový odhad jednotlivých úkonů objektivně nemožný. Náznaky takové úvahy sice byly součástí vyjádření žalované k žalobě, nicméně toto vyjádření není součástí odůvodnění přezkoumávaného rozhodnutí, resp. netvoří s napadeným rozhodnutím jeden celek, a proto jím nelze hojit nedostatky správního rozhodnutí, jež je předmětem soudního přezkumu. Žalovaná se v napadeném rozhodnutí omezila pouze na obecné uvedení postupů, které je oprávněno činit Ředitelství služby cizinecké policie za účelem realizace vyhoštění cizince (obstarání letenky či zajištění průvozu cizince, komunikace s domovským státem) s tím, že dosud nebylo soudem rozhodnuto o žalobě ve věci správního vyhoštění, a proto zatím nelze ve věci přípravy výkonu správního vyhoštění činit žádné kroky.
20. Jak je stanoveno v § 172 odst. 8 zákona o pobytu cizinců, o žalobě proti rozhodnutí o správním vyhoštění soud rozhodne do 60 dnů. Jakkoli v době vydání napadeného rozhodnutí skutečně nebylo o této žalobě rozhodnuto, žalovaná měla k dispozici informaci o tom, že žaloba byla podána a kdy k tomu došlo (19. 11. 2021). Mohla a měla si tedy být vědoma toho, kdy soud (nejpozději) o žalobě rozhodne. V návaznosti na tento údaj, s nímž bylo na místě pracovat při stanovení doby prodloužení zajištění žalobce, se pak měla zabývat jednotlivými kroky, které (samozřejmě za předpokladu, že by rozhodnutí o vyhoštění cizince v soudním přezkumu obstálo) s ohledem na konkrétní okolnosti věci povedou k realizaci správního vyhoštění žalobce. Takovou argumentaci s prvky individualizace však soud v odůvodnění napadeného rozhodnutí postrádá.
21. Součástí přehledu úkonů není ani přibližný časový odhad trvání jednotlivých fází procesu správního vyhoštění. Tvrzení, že po rozhodnutí soudu o žalobě bude nutné zajistit žalobci letenku nebo jeho průvoz (eskortu), a že bude nutno komunikovat se státem původu o zpětvzetí, je zcela obecné a lze jej vztáhnout na jakéhokoli vyhošťovaného cizince. Jinými slovy, odůvodnění doby zajištění v rozhodnutí, jímž se prodlužuje doba omezení žalobce na osobní svobodě, je v posuzované věci příliš paušalizující a proto neumožňuje posouzení otázky, zda se jedná o dobu odpovídající individuálním okolnostem případu žalobce.
22. Pokud žalovaná uvedla, že v listopadu 2021 došlo k realizaci správního vyhoštění jiného státního příslušníka Tuniska leteckou cestou, jedná se o informaci relevantní ve vztahu k otázce, zda je reálné (s ohledem na dosavadní praxi) žalobce vyhostit. Takto sdělená informace však nevypovídá nic ve vztahu k otázce, v jakém časovém horizontu k vyhoštění leteckou cestou do Tuniska obvykle dochází, což je v případě rozhodování o stanovení další doby zajištění klíčové. V odůvodnění napadeného rozhodnutí není přezkoumatelným způsobem uvedeno, proč žalovaná přistoupila k prodloužení zajištění žalobce až do dne 19. 3. 2022, pokud mohla vyjít z poměrně přesného odhadu, kdy bude možné v návaznosti na rozhodnutí soudu o žalobě ve věci správního vyhoštění započít s přípravou výkonu správního vyhoštění. Nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí ve vztahu ke stanovení doby prodloužení zajištění žalobce je tedy důvodem, pro který soud přistoupil k jeho zrušení. Toto zjištění zároveň brání posouzení otázky, zda lze stanovenou dobu zajištění považovat za přiměřenou.

23. K argumentaci žalované ve vyjádření žalobě, že po ní nelze požadovat, aby v této fázi procesu vyhoštění uvedla, zda zabezpečení náležitostí k vycestování zabere např. 1 týden či 20 dnů, je nutno uvést, že jistě může nastat situace, v níž je časový odhad jednotlivých úkonů objektivně nemožný. V takovém případě by nemělo smysl trvat na časovém odhadu, který by neměl reálnou oporu. Pak je ovšem namísto z opatrnosti stanovit kratší dobu zajištění. Tím žalovaná umožní cizinci realizovat soudní přezkum v kratších intervalech a následně soudu umožní ověřit, zda během této doby v řízení postupuje s náležitou pečlivostí, aktivně, svědomitě, a bez zbytečných průtahů, a zda zajištění cizince směřuje k jeho primárnímu cíli (srov. také rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 8. 2020, č. j. 1 Azs 143/2020 – 48).
24. Nad rámec nutného odůvodnění (s ohledem na skutečnost, že vyjádření žalované k žalobě nemůže zhojit vytýkané nedostatky odůvodnění napadeného rozhodnutí) lze podotknout, že prodloužení zajištění žalobce o dalších 75 dnů v situaci, kdy rozhodnutí soudu o žalobě ve věci správního vyhoštění bylo možné očekávat nejpozději do 18. 1. 2022 (v tento den bylo skutečně o žalobě rozhodnuto), a kdy se má jednat o zajištění letenky a komunikaci se zemí původu, do níž se podařilo v nedávném období (jak žalovaná uvedla) dva cizince vyhostit, by dle názoru soudu požadavek na kratší dobu zajištění v tomto případě zřejmě nesplnilo (srov. rozsudky Krajského soudu v Brně ze dne 8. 11. 2021, č. j. 41 A 28/2021-22, ze dne 8. 12. 2021, č. j. 41 A 32/2021 – 20, či ze dne 10. 12. 2021, č. j. 34 A 31/2021 - 18). Nelze přitom přehlédnout, že součástí správního spisu je kopie platného cestovního pasu žalobce, a proto tvrzení žalované o nezbytnosti zajištění náhradního cestovního dokladu žalobci nelze považovat za opodstatněné (ostatně ani v napadeném rozhodnutí není potřeba zajištění tohoto dokladu zmiňována).
25. Co se týká námitky, že se žalovaná nezabývala obavami žalobce z návratu do země původu jakožto možné překážky vycestování, ta důvodná není. Žalovaná se těmito obavami zabývala na s. 6 napadeného rozhodnutí a lze souhlasit s tím, že její vypořádání je s ohledem na tvrzení žalobce (obavy z výhrůžek ze strany soukromých osob) ve spojení se skutečností, že Tunisko je bezpečnou zemí původu, dostačující. Žalobcem tvrzenými důvody, z nichž měly pramenit jeho obavy z návratu do země původu se Krajský soud v Brně zabýval již v rozsudku o žalobě proti rozhodnutí o jeho správním vyhoštění ze dne 18. 1. 2022, č. j. 34 A 27/2021 – 26, a pro účely tohoto rozhodnutí na něj lze odkázat. Nedůvodnost této žalobní námitky však nemá vliv na shora odůvodněný závěr, že napadené rozhodnutí je nepřezkoumatelné ve vztahu ke stanovení doby, o níž bylo zajištění žalobce prodlouženo.

VI. Závěr a náhrada nákladů řízení

26. Krajský soud dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů, a proto jej zrušil [§ 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s.]. Vzhledem k tomu, že podle § 124 odst. 2 zákona o pobytu cizinců je vydání rozhodnutí o zajištění cizince za účelem jeho vyhoštění prvním úkonem v řízení, bylo napadené rozhodnutí zrušeno, aniž by byla současně věc žalované vrácena k dalšímu řízení (srov. § 78 odst. 4 s. ř. s.). Zrušení rozhodnutí o zajištění v tomto případě povahy věci znamená ukončení řízení (obdobně viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 8. 2020, č. j. 1 Azs 495/2019-43, bod 30).
27. Nutno připomenout, že podle § 127 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců musí být zajištění bez zbytečného odkladu ukončeno, rozhodne-li soud ve správním soudnictví

o zrušení rozhodnutí o zajištění cizince, o zrušení rozhodnutí o prodloužení doby trvání zajištění nebo o zrušení rozhodnutí o nepropuštění ze zařízení; povinnost propustit cizince přitom vzniká vyhlášením zrušujícího rozsudku.

28. Výrok o náhradě nákladů řízení vychází z § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce měl ve věci úspěch a vzniklo mu tak právo na náhradu nákladů řízení, žádné náklady však nevyčísлил. Proto mu soud náhradu nákladů řízení nepřiznal. Žalovaná úspěšná nebyla a tak jí právo na náhradu nákladů řízení nevzniklo.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvojím vyhotovení u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno dne 26. ledna 2022

Mgr. et Mgr. Lenka Bahýřová, Ph.D.
samosoudkyně

Za správnost vyhotovení: X